

Natuurtoets

Natuurtoets Huisdijk 18, Doornspijk

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Fam. Van Wijhe

Status

Concept

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets Huisdijk 18, Doornspijk

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode

Datum

Status

18-489

8 november 2019

Concept

Auteur(s)

A. (Astrid) Van Teeffelen & K. (Kelly) Meinesz

Tweede lezer

I. (Iwan) Veeman

Opdrachtgever

Fam. Van Wijhe

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Teeffelen, A. van, Meinesz, K. (2019). Natuurtoets Huisdijk 18, Doornspijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 18-489. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en methode	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Gebiedsbescherming	8
3.1 Natura 2000-gebieden	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	8
4. Soortbescherming	10
4.1 Flora	10
4.2 Zoogdieren	10
4.3 Broedvogels	12
4.4 Amfibieën	14
4.5 Overige soortgroepen	14
5. Geraadpleegde bronnen	15

Bijlagen

Bijlage 1 – Aangetroffen natuurwaarden

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

De familie Van Wijhe heeft het plan om hun voormalige boerderij aan de Huisdijk 18 te Doornspijk om te vormen naar woningen (rood-voor-rood regeling). De plannen gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. Daarom heeft Ecogroen in opdracht van de familie Van Wijhe ecologisch onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige beschermde natuurwaarden die op kunnen treden als gevolg van de plannen.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Veluwerandmeren en Veluwe, beide gelegen op een afstand van ca. 2 kilometer van het plangebied. Directe negatieve effecten op Natura 2000-gebieden treden niet op. Indirecte (uitstralende) effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied – met uitzondering van stikstof – worden eveneens uitgesloten.
- Het plangebied ligt buiten het Gelders natuurnetwerk (afstand ruim 1 km) alsook buiten de Groene Ontwikkelzone (afstand minimaal 500 meter). Gezien de ruime afstand en tussenliggende bebouwing, infrastructuur en groenstructuren brengt het plan geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Gelders Natuurwerk en de Groene Ontwikkelzone met zich mee.

Soortbescherming

- Binnen het plangebied is één paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen. Door de plannen gaat deze verblijfplaats verloren. Er is geen sprake van aantasting van onmisbare vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen.
- In het plangebied zijn negen nestlocaties van huismus aangetroffen. Door de plannen gaan deze verblijfplaatsen verloren. Op basis van aanvullend onderzoek wordt het voorkomen van beschermde nestplaatsen van kerkuil uitgesloten. Wel zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bebouwing en groenelementen aangetroffen of te verwachten.
- In het plangebied zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen, vissen of ongewervelden aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Gelderland.

Advies en vervolgstappen

- Een AERIUS berekening is noodzakelijk om te bepalen of negatieve effecten ten aanzien van stikstofdepositie op Natura 2000 kunnen worden uitgesloten of dat nadere vervolgstappen aan de orde zijn.
- Er dient een ontheffing Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming te worden aangevraagd bij bevoegd gezag (Provincie Gelderland) voor het schaden van:

- negen nestlocaties van huismus;
- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis.

Er is zicht op ontheffing als tijdig voorafgaand aan de sloop vervangende verblijfplaatsen worden aangebracht en de sloop van bebouwing en de verwijdering van beplanting plaatsvindt buiten de kwetsbare perioden van deze soorten.

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de verwachte soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode december – half februari en middels een veldbezoek een controle uit te voeren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de familie Van Wijhe heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van een voorgenomen herbestemming om de omvorming van een boerderij naar woningen (rood-voor-rood regeling) mogelijk te maken. De Wet natuurbescherming en het beleid ten aanzien van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) verplichten vooraf te toetsen of plannen conflicteren met aanwezige beschermde planten diersoorten en habitats.

De natuurtoets is bedoeld om inzicht te verkrijgen in aanwezige natuurwaarden en mogelijke effecten van het plan of voorgenomen activiteiten. Tijdens het onderzoek zijn te verwachten effecten van het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten en natuurgebieden. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten er van zijn in voorliggende rapportage beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Bestemmingsplan Buitengebied Elburg 2012, en betreft de bebouwing gelegen op het adres Huisdijk 18/18a te Doornspijk (zie figuur 1.1). In het plangebied zijn een boerderij en diverse bijgebouwen en aanbouwen aanwezig. Het terrein is grotendeels verhard, met uitzondering van de voortuin, een kippenren cq. volière, enkele fruitbomen en twee (voormalige) weides direct achter de schuren (deels binnen deels buiten het plangebied). Het plangebied ligt in een landelijke omgeving met akkers, weides en sloten. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich houtopstanden met voornamelijk knotwilgen, en de woning aan Huisdijk 16.

Het verzoek tot bestemmingsplanwijziging is bedoeld om het mogelijk te maken dat de aanwezige bebouwing wordt vervangen door twee á drie nieuwe woningen. Daarvoor zal de aanwezige bebouwing moeten worden gesloopt. Bomen zullen hiervoor niet gekapt worden.

Figuur 1.1 Het plangebied (rood omlijnd)

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad, 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op soortbescherming en gebiedsbescherming. Er worden geen bomen verwijderd waardoor het onderdeel houtopstanden niet van toepassing is. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-10-01>. In kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of plannen in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan is vaststelling van het plan niet zondermeer mogelijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen en nabij het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

Quickscan

Gestart is met literatuuronderzoek om na te gaan of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 5). De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 20 juli 2018 (droog, helder, 25°C, weinig wind) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is het terrein geïnspecteerd, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Alle soortgroepen zijn geïnventariseerd, waarbij de nadruk heeft gelegen op zoogdieren en broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is aanvullend onderzoek geadviseerd en uitgevoerd ten aanzien van vleermuizen, huismus en kerkuil.

Aanvullend onderzoek

Vleermuizen

Vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het landelijk vleermuisprotocol 2017 en de kennisdocumenten voor vleermuizen (Vleermuisvakberaad, 2017; BIJ12 2017a, 2017b). Op basis van onze ervaringen en de bouwkundige constructie van de bebouwing, verwachten we de mogelijke aanwezigheid van vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. We hebben onze onderzoeksinspanning dan ook afgestemd op deze soorten. Dit houdt in dat er tweemaal een onderzoek uitgevoerd is naar zomer- en kraamverblijfplaatsen in de periode half mei - half juli met minimaal 10 dagen tussen beide onderzoeken en tweemaal in de periode half augustus – eind september naar paarverblijfplaatsen en baltslocaties met minimaal 20 dagen tussen beide onderzoeken. Tevens is tijdens de bezoeken gelet op eventuele vliegroutes en (belangrijkste) foerageergebieden.

Alle onderzoeken zijn door één persoon in de ochtend- of avondschemering uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden (droog, warmer dan 10 graden en met weinig wind; zie tabel 2.1). Hierbij is gebruik gemaakt van batdetectors die de mogelijkheid hebben om geluidsopnames te maken.

Huismus

Conform het kennisdocument van huismus (BIJ12 2017c) zijn twee inventarisatieronden uitgevoerd in de periode 1 april - 15 mei, met minimaal 10 dagen tussen beide bezoeken (zie tabel 2.1). Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territorium-indicerend gedrag van huismus om broedgevallen/ territoria van huismus vast te stellen. Beide veldbezoeken zijn in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer huismus het meest actief is. Verder zijn de veldbezoeken met gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (droog, zonnig weer en weinig wind).

Kerkuil

Het aanvullend onderzoek naar kerkuil is uitgevoerd op basis van het kennisdocument kerkuil (BIJ12 2017d). Tijdens de bezoeken op 20 juli 2018 en 18 april 2019 zijn de stallen in het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van sporen, nesten en exemplaren van kerkuil. Daarnaast is tijdens de nachtelijke onderzoeken naar vleermuizen (zie tabel 2.1) specifiek gelet op aanwezigheid van kerkuil in of nabij het plangebied. Tijdens de nachtelijke uren is de kerkuil het meest actief en kunnen bedelende jongen en/of roepende exemplaren worden waargenomen.

Tabel 2.1 Overzicht uitgevoerde veldbezoeken en omstandigheden.

Datum	Type onderzoek	Omstandigheden
20-07-2018	Quickscan natuurtoets	Droog, helder, weinig wind, 25°C
18-04-2019	1 ^{ste} onderzoek huismus + kerkuil (8:30-10:30)	Helder, droog, weinig wind, 12 °C
14-05-2019	2 ^{de} onderzoek huismus (9:00-10:30)	Licht bewolkt, droog, weinig wind, 10 °C
27-05-2019	1 ^{ste} onderzoek vleermuizen + kerkuil (21:30-23:30)	Bewolkt, droog, weinig wind, 14 °C
26-06-2019	2 ^{de} onderzoek vleermuizen + kerkuil (03:15-05:15)	Licht bewolkt, droog, weinig wind, 20 °C
19-08-2019	3 ^{de} onderzoek vleermuizen + kerkuil (20:45-22:45)	Licht bewolkt, droog, weinig wind, 16 °C
27-09-2019	4 ^{de} onderzoek vleermuizen + kerkuil (05:30-07:30)	Bewolkt, droog, matige wind, 14 °C

Analyse

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldonderzoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is bepaald of het plangebied gelegen is in of nabij beschermde gebieden. Vervolgens is op basis van het voornemen, zoals dat er nu ligt, bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en of vervolgstappen (zoals ontheffing- dan wel vergunningsaanvraag) vereist zijn.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Veluwerandmeren en Veluwe, gelegen op een afstand van respectievelijk 2,0 en 2,1 km van het plangebied (zie figuur 3.1). Directe negatieve effecten waaronder oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebied worden op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) effecten door bijv. licht of geluid worden gezien de aard en omvang van het plan en de ruime afstand tot habitattypen en leefgebieden eveneens uitgesloten.

Gezien de aard en omvang van het plan en afstand tot habitattypen en leefgebieden kunnen in voorliggende situatie indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie optreden. Of hier sprake van is kan alleen worden getoetst door een stikstofberekening uit te (laten) voeren met behulp van het rekenmodel AERIUS. Een dergelijke toetsing, waarbij wordt gerekend met machine-uren en emissiefactoren, kan worden gevraagd door bevoegd gezag. Ter onderbouwing van de plannen wordt geadviseerd een dergelijke toetsing uit te (laten) voeren.

Figuur 3.1 Het plangebied (aangegeven in rood), ten opzichte van de Natura 2000 gebieden Veluwerandmeren en Veluwe.

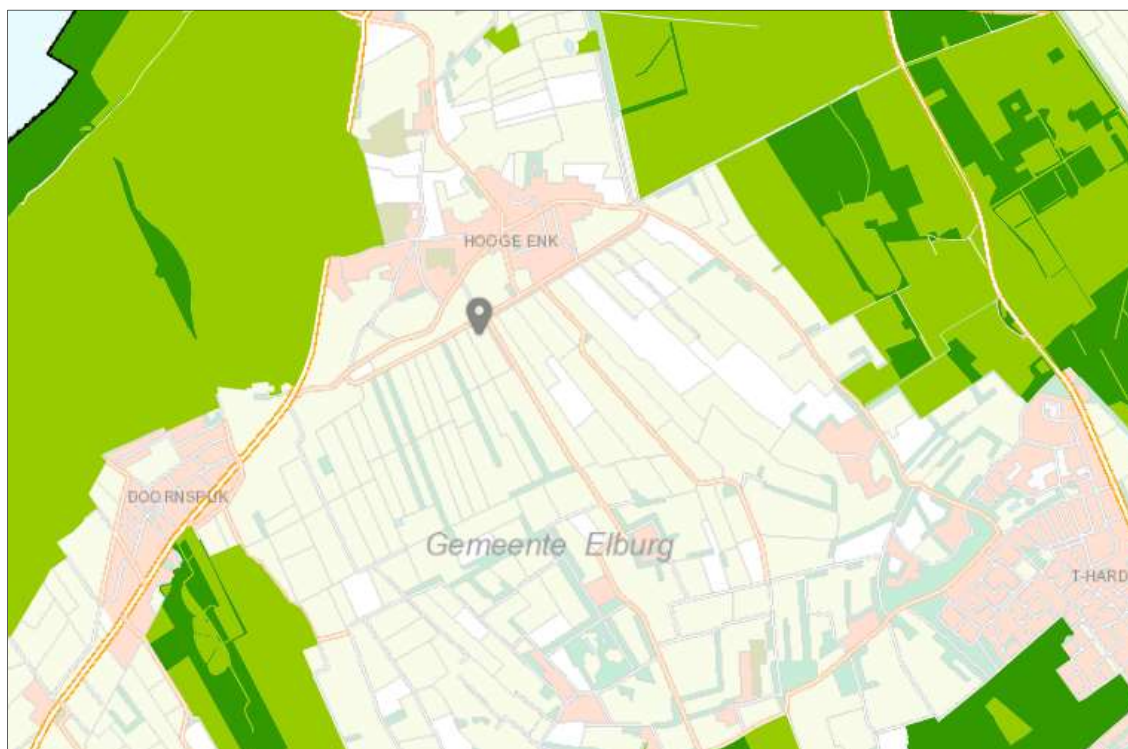
3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Gelders natuurbeleid is uitgewerkt in de Omgevingsvisie (provincie Gelderland 2018a). De regels ten aanzien van het NNN zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening (provincie Gelderland 2018b). In Gelderland wordt het NNN het *Gelders Natuurnetwerk (GNN)* genoemd. Rondom het GNN wordt de Groene

Ontwikkelingszone (GO) onderscheiden met een dubbeldoelstelling. Hier is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang. Daarnaast vormen weidevogelgebieden en rustgebieden onderdeel van het GNN en GO.

Uit de interactieve kaarten van Gelderland blijkt dat de locatie niet binnen het GNN of binnen de GO ligt en hier ook niet aan grenst (zie figuur 3.2). Met de beoogde ontwikkeling wordt wel afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. De provinciale regels van Gelderland over het NNN gelden echter alleen voor gronden binnen het GNN en de GO, waardoor de “nee, tenzij” afweging niet aan de orde is. In het kader van goede ruimtelijke ordening is het wel noodzakelijk te waarborgen dat een plan de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en de GO niet aantast. Goede ruimtelijke ordening houdt in dat naastgelegen functies elkaar niet te veel hinderen.

Het plangebied ligt in een agrarische omgeving met de dorpskernen van Hoge Enk en Doornspijk op korte afstand. Er liggen agrarisch gebied, wegen, bebouwing en groenstructuren tussen het plangebied en het GNN/GO, welke een afschermende werking hebben. Vanwege deze ligging en de afstand van ruim 500 meter tot de GO en circa 1 kilometer tot het GNN heeft het plan geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, openheid landschap, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang niet worden aangetast door het plan. Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde.

Figuur 3.2 Het plangebied (aangegeven met de grijze pointer), ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, in donkergroen) en de Groene Ontwikkelzone (GO, in lichtgroen). (Bron: Provincie Gelderland, 2018c)

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Binnen het plangebied zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDDF, 2019) worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

De woning en een aantal schuren zijn voorzien van spouwmuurwerk welke lokaal toegankelijk zijn voor vleermuizen (zie figuur 4.1). Het slopen van de bebouwing zorgt ervoor dat potentiële verblijfplaatsen verloren gaan. Daarom is aanvullend onderzoek uitgevoerd om de aanwezigheid van vleermuizen in deze potentiële verblijfplaatsen te onderzoeken.

Figuur 4.1 Mogelijk geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. Links: opening in de oostgevel van de schuur grenzend aan het woonhuis. Rechts: openingen nabij het dakbeschoot van de voorgevel van de woning. (Foto's: Ecogroen).

Aanvullend onderzoek

Tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek is één baltsterritorium aangetroffen van een gewone dwergvleermuis, waarbij de vermoedelijke paarverblijfplaats zich in de oostzijde van de woning bevindt (zie bijlage 1). Tijdens de bezoeken zijn in bomen en andere gebouwdelen geen verblijfplaatsen (of aanwijzingen daarvoor) aangetroffen. Bij het slopen van de boerderijwoning gaat de paarverblijfplaats verloren.

Het is volgens Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Door de sloop van de bebouwing wordt een vaste voortplantingsplaats van gewone dwergvleermuis vernield. Voor de sloop dient daarom een ontheffing Wet natuurbescherming te worden verkregen bij bevoegd gezag (provincie Gelderland). Bij de ontheffingsaanvraag dient een onderbouwing te worden meegestuurd waarin duidelijk wordt welke functie het plangebied heeft voor vleermuizen, welke effecten optreden en op welke wijze effecten voorkomen worden. De beoordelingstermijn van een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming is 13-20 weken. Er is zicht op ontheffing als tijdig voorafgaand aan de sloop vervangende verblijfplaatsen worden aangebracht en de sloop van bebouwing plaatsvindt buiten de kwetsbare perioden van gewone dwergvleermuis.

Foerageergebieden

Het plangebied en directe omgeving bestaat uit bebouwing en diverse groenstructuren van met name knotwilgen, omgeven door agrarische percelen, en vormt daarmee geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het vleermuisonderzoek zijn incidenteel foeragerende individuen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. Gezien de ligging in een groene omgeving is alternatief foerageergebied ruim voorhanden. Er is geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vliegroutes

Het plangebied en directe omgeving bestaat uit bebouwing en diverse groenstructuren van met name knotwilgen welke aansluiten op de bomen langs de Vaarbekerweg en de Huisdijk. Mogelijk wordt het plangebied gebruikt als onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek is geen vliegroute vastgesteld: slechts incidenteel zijn foeragerende en langsvliegende vleermuizen waargenomen. Daarnaast blijven in de omgeving blijven na uitvoer van de plannen voldoende alternatieve, geleidende elementen aanwezig in de vorm van beplanting en bebouwing. De voorgenomen plannen schaden dan ook geen onmisbare vliegroutes van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige grondgebonden zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen van overige beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2019) niet verwacht.

Wel zijn in of in de directe omgeving vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere de huisspitsmuis, rosse woelmuis en konijn. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor grondgebonden zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2). Op basis van de uitgevoerde quickscan en de terreinkenmerken zijn in het plangebied potentiële nestlocaties aangetroffen van huismus en kerkuil waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn.

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in Gelderland verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Huisemus

In het plangebied zijn tijdens de quickscan potentiële nestlocaties aangetroffen van huismus. Potentiële huismusnesten bevinden zich mogelijk op de dragende balken van de twee westelijke schuren en onder de eerste rijen dakpannen van de woning. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn binnen het plangebied in totaal negen nestplaatsen van huismus aangetroffen in de twee westelijke schuren en de woning (zie bijlage 1).

Het is volgens Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming verboden om de vaste verblijfplaatsen van huismus opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Door de sloop van de bebouwing worden negen vaste verblijfplaatsen van huis vernield. Voor de sloop dient daarom een ontheffing Wet natuurbescherming te worden verkregen bij bevoegd gezag (provincie Gelderland). Bij de ontheffingsaanvraag dient een onderbouwing te worden meegestuurd waarin duidelijk wordt welke functie het plangebied heeft voor huismus, welke effecten optreden en op welke wijze effecten voorkomen worden. De beoordelingstermijn van een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming is 13-20 weken. Er is zicht op ontheffing als tijdig voorafgaand aan de sloop vervangende verblijfplaatsen worden aangebracht en de sloop van bebouwing en de verwijdering van beplanting plaatsvindt buiten de kwetsbare perioden van huismus.

Kerkuil

In het plangebied zijn tijdens de quickscan sporen van kerkuil aangetroffen in de twee westelijk gelegen schuren in de vorm van braakballen en krijtsporen. Deze sporen duiden op een mogelijke vaste rustplaats van kerkuil in het plangebied. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn er geen waarnemingen van (sporen van) kerkuil gedaan. Er is geen nest aangetroffen en er zijn geen bedelende jongen gehoord of gezien. Er zijn geen nieuwe braakballen aangetroffen en evenmin zijn er rustende of foeragerende individuen aangetroffen. Geconcludeerd wordt dat de schuren in het plangebied slechts als incidentele rustplaats gebruikt worden door kerkuil. De kerkuil heeft een functionele leefomgeving van 60 tot 1200 hectare waarbinnen hij meerdere rustplekken op enkele honderden meters van elkaar heeft (BIJ12 2017d). Daarnaast zijn er voldoende alternatieve rustplaatsen aanwezig in de omgeving in de vorm van schuren in aanliggende percelen binnen 1200 hectare. Hierdoor is er geen sprake van verlies van een onmisbare rustplaats. Vervolgstappen voor kerkuil zijn dan ook niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bebouwing en groenelementen in de directe omgeving van het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten als houtduif, winterkoning, heggenmus en merel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten

het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Werkzaamheden dienen zo veel mogelijk buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Houtduif en merel kunnen overigens al vroeg en tot laat in het jaar (december) broedend worden waargenomen. Wanneer werkzaamheden tussen half februari en half december worden uitgevoerd, adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan dienen de werkzaamheden ter plekke te worden uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.

4.4 Amfibieën

Door de afwezigheid van oppervlaktewater wordt voortplanting van amfibieën binnen het plangebied uitgesloten. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens wordt ook overwintering van de in de Habitatrichtlijn (zoals poelkikker en knoflookpad) en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën uitgesloten.

Wel is in of in de directe omgeving van het plangebied overwintering van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker te verwachten, bijvoorbeeld in de aanwezige strooisellaag. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens wordt binnen het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bij12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S. et al. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlands Fauna 9.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Gelderland (2018a). Omgevingsvisie (vastgesteld op 19 december 2018) https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/04Ruimte/190228_Omgevingsvisie_Gaaf_Gelderland.pdf
- Provincie Gelderland (2018b). Omgevingsverordening. (vastgesteld op 19 december 2018) <https://www.gelderland.nl/omgevingsverordening>
- Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.

Internet

- Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).
- NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 8 oktober 2019.
- RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).
- SOVON.nl (website met soortinformatie over vogels).
- Vlinderstichting.nl (website met soortinformatie over vlinders en libellen).
- Zoogdierverseniging.nl (Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren).

Bijlagen

Bijlage 1 – Aangetroffen natuurwaarden

Project
Aanvullend onderzoek Huisdijk 18, Doornspijk

Onderwerp
Aangetroffen natuurwaarden

- Huismus
- Baltslocatie gewone dwergvleermuis

Datum 08-10-2019	Schaal 1:500	Opdrachtgever Van Wijhe
Versie Definitief	Kaartondergrond Esri World Imagery	Getekend door K. Meinesz
Kaartnummer */*	Formaat A3, liggend	Projectnummer 18-489

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

